

## POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa S. K.

przeciwko W. I.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie i rentę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 2 czerwca 2020 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 24 października 2018 r., sygn. akt III APa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 października 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...), w sprawie z powództwa S. K. przeciwko W. I. o zadośćuczynienie, odszkodowanie i rentę, na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 16 maja 2017 r. (którym zasądzone od pozwanego na rzecz powoda kwotę 320.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 14 maja 2014 r. do dnia zapłaty, zasądzone od pozwanego na rzecz powoda kwoty po 1.500 zł miesięcznie tytułem renty płatnej z góry do 10-go dnia każdego miesiąca począwszy od kwietnia 2014 r. (punkt II), a w pozostałej części oddalono powództwo (punkt III), zasądzone od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt IV) oraz nakazano pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego K. kwotę 18.049,25 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych, w tym kwotę 16.900 zł tytułem opłaty sądowej, od której powód był

zwolniony (punkt V)), zmienił zaskarżony wyrok: w punkcie I w ten sposób, że obniżył zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę do 239.100 zł; w punkcie IV w ten sposób, że obniżył zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę do 3.600 zł; w punkcie V w ten sposób, że kwotę 18.049,25 zł zastąpił kwotą 13.625 zł, a kwotę 16.900 zł zastąpił kwotą 12.855 zł oraz oddalił apelację w pozostałej części i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.808 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: art. 442<sup>1</sup> § 2 k.c., przez jego błędne zastosowanie, polegające na przyjęciu za Sądem pierwszej instancji, że ocena zachowania czy zaniechania pozwanego, dokonana z punktu widzenia znamion występku z art. 220 k.k. w związku z art. 156 § 1 k.k., uzasadnia odpowiedzialność pozwanego za szkodę wynikłą z popełnienia przestępstwa, pozostawiając poza rozpoznaniem okoliczność, iż na podstawie art. 28 § 1 k.k. pozwany w dacie wypadku powoda pozostawał w usprawiedliwionym błędzie co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) w całości i orzeczenie co do istoty sprawy oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany wskazał na istnienie istotnych zagadnień prawnych sprowadzających się do pytań: 1/ czy w granicach prawomocności materialnej (art. 365 § 1 k.p.c.), na gruncie art. 316 § 1 *in principio* k.p.c. i art. 382 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., rodzaj stosunku prawnego łączącego strony sporu (art. 65 k.c.) oraz ukształtowane tym stosunkiem prawnym obowiązki i uprawnienia stron, będące elementem stanu faktycznego podlegającego ocenie sądu, ustala się w oparciu o orzeczony kilka lat później ich odmienny stosunek prawny, którego w dacie zdarzenia będącego podstawą sporu strony nie konstruowały, nie był on objęty wyrazem ich świadomości i woli i nie mogły go przewidzieć, nawet w przypadku gdy orzeczony kilka lat później odmienny stosunek prawny łączący strony powodował ustalenie, że zdarzenie będące podstawą sporu, było następstwem przestępstwa popełnionego

przez jedną ze stron; 2/ czy na gruncie art. 316 § 1 *in principio* k.p.c. i art. 382 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., rodzaj stosunku prawnego łączącego strony sporu (art. 65 k.c.) oraz ukształtowane tym stosunkiem prawnym obowiązki i uprawnienia stron, będące elementem stanu faktycznego podlegającego ocenie sądu, ustala się na podstawie rzeczywistej, zgodnej świadomości i woli stron co do rodzaju tego stosunku prawnego w dacie zdarzenia będącego podstawą sporu, zaś późniejsze orzeczenie ustalające odmienny stosunek prawny łączący strony, w granicach jego prawomocności materialnej (art. 365 § 1 k.p.c.), nie może wywoływać dla jednej z nich *ex tunc* odpowiedzialności odszkodowawczej za skutki przestępstwa spenalizowanego w Kodeksie karnym, zwłaszcza w sytuacji, gdy na gruncie art. 28 § 1 k.k. nie popełnia przestępstwa, kto pozostaje w usprawiedliwionym błędzie co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada dodać, że zgodnie z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego

postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało ono sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z dnia 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest też wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony

do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Skarżący nie zdołał wykazać występowania w sprawie wskazanej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Przenosząc powyższe rozważania na płaszczyznę niniejszej sprawy należy stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Odnosząc wskazane wyżej wymogi do sformułowanych przez skarżącego zagadnień prawnych, trzeba zauważyć, że ich treść (sprowadzająca się w istocie do kwestionowania ustaleń leżących u podstaw zakończonego wcześniej postępowania w przedmiocie istnienia stosunku pracy) nie pozostaje w związku z powołanymi w podstawach skargi kasacyjnej zarzutami naruszenia przepisów prawa. Zadane przez autora skargi kasacyjnej pytania zasadniczo dotyczą wykładni i zastosowania przepisów procesowych (art. 365 § 1 k.p.c. w związku z art. 316 § 1 *in principio* k.p.c. i art. 382 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 zdanie pierwsze k.p.c.) oraz art. 65 k.c. Tymczasem w podstawach kasacyjnych skarżący powołał jedynie zarzut naruszenia prawa materialnego w postaci art. 442<sup>1</sup> § k.c. oraz art. 28 § 1 i art. 220 w związku z art. 156 § 1 k.k. Przepisy, których obraży nie zarzucono w ramach kasacyjnych podstaw naruszenia prawa materialnego lub procesowego, nie mogą stanowić punktu odniesienia dla konstruowania przesłanek przedsądu. Zakłócałoby to spójność skargi kasacyjnej, jako środka zaskarżenia.

Z ustaleń faktycznych w sprawie wynika, że powód będąc zatrudnionym u pozwanego, w czasie pracy spadł z wysokości, doznając ciężkiego urazu. Pozwany kwestionuje swoją cywilnoprawną odpowiedzialność jako pracodawcy za skutki wypadku przy pracy. Prawdą jest, że w dniu wypadku pozwany nie traktował powoda jak pracownika i nie zapewnił mu odpowiednich warunków BHP. Nie stosowano środków ochrony indywidualnej (szelek bezpieczeństwa), przy jednoczesnym braku odpowiednich zabezpieczeń w postaci balustrad, co wpływało na niedostrzeżenie w sposób dostateczny przez pracowników, w tym powoda, zagrożeń związanych z pracą na wysokości (na dachu). Jednakże w wyniku wytoczonego przez powoda przeciwko pozwanemu powództwa o ustalenie stosunku pracy, Sąd Rejonowy w C. wyrokiem z dnia 29 marca 2012 r. (sygn. akt IV

P (...)) ustalił, że w okresie od dnia 16 kwietnia 2007 r. do dnia 15 października 2007 r. strony łączyła umowa o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Na skutek apelacji powoda, Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 26 lipca 2012 r. (sygn. akt VI Pa (...)) zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że ustalił, iż strony łączyła umowa o pracę również w okresie od 16 kwietnia 2007 r. do 12 listopada 2007 r. oraz, że wypadek, któremu uległ powód w dniu 12 listopada 2007 r., jest wypadkiem przy pracy. Nie można zgodzić się z koncepcją skarżącego, że mimo deklaratoryjnego charakteru wyroku ustalającego istnienie stosunku pracy, jego niektóre skutki, w tym dotyczące wypadku przy pracy, powstają na przyszłość. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, że wyrok ustalający istnienie stosunku pracy wywołuje wszystkie skutki prawne związane z jego bytem *ex tunc* (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 149/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 35). Treść sformułowanych przez skarżącego istotnych zagadnień prawnych abstrahuje zatem od faktu przesądzenia prawomocnym wyrokiem sądowym zarówno charakteru łączącego strony stosunku pracy, jak i kwalifikacji zdarzenia z dnia 12 listopada 2007 r. jako wypadku przy pracy z wszelkimi tego dalszymi konsekwencjami prawnymi dla niniejszego sporu sądowego na tle uzupełniającej odpowiedzialności cywilnoprawnej pracodawcy za skutki tegoż zdarzenia.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.